

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
részitélete**

Az ügy száma: Gfv.VI.30.039/2025/4.

A tanács tagjai: Dr. Döme Attila a tanács elnöke
Dr. Madarász Anna előadó bíró
Dr. Farkas Antónia bíró
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró
Dr. Tibold Ágnes bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője: Imre Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Imre András ügyvéd)

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője: Jeszenszky Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Jeszenszky Zoltán ügyvéd)

A per tárgya: faktoring keretszerződésből eredő tartozás

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma: Szekszárdi Törvényszék 13.Gf.40.025/2024/5.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma: Paksi Járásbíróság 5.G.20.381/2021/56.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi.

Az elsőfokú bíróság ítéletét az elsődleges keresetet elutasító részében helybenhagyja.

A másodfokú bíróságot a másodlagos és harmadlagos kereset tárgyában új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

A felperes felülvizsgálati eljárási költségét 519.671 (ötszáztizenkilencezer-hatszázhetvenegy) forintban, az alperes felülvizsgálati eljárási költségét 3.461.125 (hárommilliónégyszázhatvanegyezer-százhuszonöt) forintban állapítja meg.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes mint faktor 2019. július 18. napján KELE/0101/00/19-4600 számon faktoring keretszerződést kötött a műtrágya értékesítéssel foglalkozó K A Kft.-vel (a továbbiakban: adós). A faktorálás tényét és a felperes mint jogosult személyét 2019. július 19. napján F509624 azonosítószámon jegyezték be a hitelbiztosítéki nyilvántartásba.

[2] A faktoring keretszerződés alapján az adós az általa mint eladó által a későbbiekben kötött adásvételi szerződésekből eredő vételár iránti követelését a felperesre engedményezte, szavatolta, hogy az engedményezéskor az engedményezett követelés létező, érvényes és hatályos olyan jogviszonyból ered, amelyben a számlában foglalt, igazolt követelés a kötelezett által elismert teljesítésen alapul. A keretszerződés 6.4. pontja rögzítette a Ptk. 6:405. §-a és 6:407. § (2) bekezdése alapján az adós visszafizetési kötelezettségét, annak feltételeit. A 6.4.5. pont a hitelbiztosítás alapján történő megtérülésre, illetve a meg nem térülésre vonatkozó rendelkezéseket, míg a 6.6. pont a felperes visszaengedményezési kötelezettségét tartalmazta arra az esetre, ha az adós teljesíti a visszafizetési kötelezettséget. A felperes a faktoring keretszerződés 1. számú mellékletében meghatározott mérték erejéig vállalt előfinanszírozást a kötelezett teljesítésének időpontját megelőzően (2.2. pont).

[3] Az alperest a faktoring keretszerződés 1. számú mellékletének 13. számú, 2020. május 28. napján kelt módosításával a jogviszonyba partnerként bevonták, az adós és az alperes közötti ügyletre vonatkozó finanszírozási keretösszeget 31.500.000 forintban, 90%-os mértékű finanszírozással, száznolcvan napos futamidővel és tizenöt nap türelmi idővel határozták meg, hitelbiztosítóként az A S.A. biztosító társaság feltüntetésével.

[4] A módosítás minden folyósítás előtti standard feltételként meghatározta 1.) a beszámítási jogról való lemondást tartalmazó egyedi engedményezési értesítő vevő általi aláírását, 2.) a számlák és a teljesítési igazolások eredeti vagy szkennelt másolati példányainak benyújtását, mellékelve a mennyiségi teljesítést, áruátvételt igazoló szállítólevelet, annak hitelt érdemlő igazolását, hogy a továbbértékesített áru ellenértékét a beszállító részére maradéktalanul kifizették, 3.) a beszállító semminemű követeléssel nem élhet a vevők felé az értékesített faktorfinanszírozással érintett áruk vonatkozásában.

[5] A felperes által megkötött hitelbiztosítási szerződés a biztosításból való kizárási okként rögzítette: A biztosítási fedezet nem terjed ki az olyan kárra, amely olyan jogvita kapcsán vagy annak következtében keletkezik, amelyben a vevő bármilyen okból állíthatta, hogy teljesen vagy részben jogosult a szerződés szerinti fizetés megtagadására, vagy bármely szerződéses kötelezettség teljes vagy részbeni nemteljesítésére. Ez a kizárás hatályát veszti akkortól és olyan mértékben, ahogy a jogvita a biztosítottra vagy a szállítóra nézve akár peren kívül, akár jogerős bírósági vagy választottbírósági határozat alapján kedvezően rendeződött.

[6] Az alperes vevőként 2020. évben két alkalommal szerződésszerűen teljesült műtrágya adásvételi szerződéseket kötött az adóssal mint eladóval a felperes által faktorált szerződéses konstrukcióban. Az adós az általa előkészített és aláírt adásvételi szerződést, a számlát, a szállítólevelet, a tárolási szerződést, az engedményezési értesítőt e-mailben megküldte az alperesnek, aki azokat aláírva visszaküldte az adósnak, majd ő továbbította a felperesnek. Az adásvételi szerződés a teljesítés helyeként minden esetben az adós bátaszéki telephelyét jelölt meg, ténylegesen azonban – a J.L Kft.-nél (a továbbiakban: tároló) történt tárolás után – az adós szállította ki egy későbbi időpontban a műtrágyát a vevő telephelyére.

[7] 2021. február 16. napján 2021/307. számon az adós mint eladó és az alperes mint vevő között műtrágya adásvételi szerződés jött létre, amely alapján az eladó az általa forgalmazott és a szerződés mellékletében meghatározott típusú műtrágyát, az ott megjelölt egységaron és mennyiségben (75 tonna NPK10-26-26 BB műtrágya, 121.000 forint/tonna+áfa, továbbá 45 tonna NPK8.20.30 BB műtrágya 119.000 forint/tonna+áfa) adott el az alperesnek. A fizetési határidő a számla kiállításától számított száznyolcvan nap volt, míg a teljesítés helyeként az eladó bátaszéki telephelyét jelölték meg. Rendelkeztek a felek a mennyiségi átvétel szabályairól is, amelyről az adós szállítólevél kiállítását vállalta, és azon az alperes a teljesítést, a birtokba vételt igazolta. A szerződés 5.2. pontja értelmében az áru a vételár kifizetéséig az eladó tulajdonát képezi, késedelmes fizetés esetén az eladó késedelmi kamatot számít fel, amelynek mértéke havi 1%.

[8] A termék leszállítását követően az adós 2021. február 16. napján – 2021. augusztus 15-i esedékességgel – VSZ-2021/00811 számon 18.326.100 forintról számlát állított ki az alperes részére, amely a fizetés módját a szerződésben rögzített halasztott fizetés mellett átutalásban rögzítette. A számla alapjául szolgáló, a felperes által kiállított szállítólevélen a tároló bélyegzője és az adós ügyintézőjének, V-né P T az aláírása szerepelt, amely mellett az alperes a szállítólevelet cégszerű aláírásával látta el.

[9] A tároló és az alperes mint vevő 2021. február 16. napján tárolási szerződést kötöttek, amely szerint az alperes az adóstól vásárolt, a 2021/307. számú szerződésben meghatározott műtrágyát a tároló saját, bátaszéki telephelyén tárolja annak elszállításáig, a tároló az alperes termékét a többi árukészlettel elkülönítetten volt köteles őrizni és nyilvántartani, amelyre tárolási díjat nem számít fel.

[10] A tároló nem tekinthető az adóstól független gazdasági alannak, mert telephelyük megegyezett, tulajdonosi körük azonos volt.

[11] Az adós mint eladó és az alperes mint vevő 2021. február 17. napján 2021/315. számon újabb adásvételi szerződést kötött a korábbiakkal azonos feltételek mellett. A szerződés tárgya 80 tonna kálisó 60% BB műtrágya volt, 95.000 forint/tonna+áfa egységaron, a számla kiállításától számított száznyolcvan napos fizetési határidővel, a teljesítés (birtokbaadás) helyeként az eladó telephelye megjelölésével. Az adásvételi szerződéshez kapcsolódott szállítólevél, és az alperesnek – a korábbival azonos tartalommal – a tárolóval kötött tárolási szerződése is.

[12] A termék – alperes által cégszerűen aláírt – szállítólevéllel igazolt leszállítását követően az adós 2021. február 17. napján 2021. augusztus 16-i fizetési határidővel VSZ-2021/00833 számon 9.652.000 forintról számlát állított ki az alperes felé, amit az befogadott, könyvelésébe – hasonlóan az előző ügylet alapján kibocsátott számlához – nem vitatottként beállított.

[13] Az adásvételi szerződésekhez kapcsolódóan az adós 2021. február 16. és 17. napján kiállított „Faktorálási (engedményezési) értesítés és teljesítési utasítás” megnevezésű dokumentumban értesítette az alperest az engedményezés tényéről, a fennálló tartozás összegéről, és felhívta arra, hogy a jövőben a felperesnek teljesítsen. Az alperes ugyanezen a napon az adós teljesítését igazoló és a felperessel szemben fennálló követelést elismerő okiratot, valamint annak záradékát cégszerűen aláírta. A záradékban az adós szerződésszerű teljesítésének igazolása mellett kijelentette, hogy a felperessel szemben az engedményezett követeléseket, azok teljesítését illetően semmilyen kifogással, ellenköveteléssel vagy beszámítással nem fog élni, azokról kifejezetten lemond, és a faktorálható összegként a megjelölt összeget további levonás vagy ellenkövetelés nélkül, hiánytalanul a felperes fizetési számlájára határidőre teljesíti.

[14] A felperes a faktoring keretszerződés 2.1. és 2.2. pontja alapján a két adásvételi szerződésben meghatározott vételár követelés engedményezése és a faktoring keretszerződésben meghatározott, az előfinanszírozáshoz szükséges okiratok becsatolása után 2021. február 18. napján az engedményezett számla összegek 90%-át, együttesen 25.180.290 forintot előfinanszírozás jogcímén az adós részére megfizette.

[15] A két szerződés megkötésének időpontjában az adós és a tároló közös telephelyén a szerződések teljesítéséhez szükséges mennyiséget jóval meghaladó műtrágya fajtánként eltérő, ömlesztett formában rendelkezésre állt. A faktoring keretszerződés 1. számú mellékletében meghatározott minden folyósítás előtti standard feltételek között a felperes az előfinanszírozás feltételeként nem csupán az alperes által aláírt teljesítést igazoló okiratokat vizsgálta, de az előfinanszírozás időpontjában vizsgálta azt is, hogy annak hitelt érdemlő igazolása fennáll-e, hogy a továbbértékesített áru ellenértékét a beszállító PA Trade részére maradéktalanul megfizették-e. A felperes folyamatosan vizsgálta a rendelkezésre álló bankszámlakivonatokat alapján, hogy az értékesítések időszakában volt-e a műtrágya adásvételi szerződésnek megfelelő beszerzése az adósnak – amely az adott időszakban azt támasztotta alá, hogy az adós a műtrágya adásvételi szerződésben rögzített mennyiséget jóval meghaladó mértékben szerzett be műtrágyát –, másrészt a felperes a szerződés fennállásától figyelte az adós beszerzésének volumenét, és ezt összehasonlította a teljes faktorált állománnyal. A felperesi vizsgálat adatai is azt mutatták, hogy az adós a teljes faktorálással érintett ügyleteket és időszakot együttesen vizsgálva is jóval magasabb volumenben szerzett be műtrágyát a beszállítótól, úgy, hogy az áru ellenértékét teljesítették.

[16] Az alperes teljes bizonyító erejű magánokiratban az adós szerződésszerű teljesítését 2021. március 17. napján a felperes felé ismételten megerősítette.

[17] 2021 nyarától az adós egyes szerződéses kötelezettségeit már nem tudta teljesíteni, amiről 2021 júniusában az alperes is értesült, az alperes törvényes képviselője 2021 nyarán személyes egyeztetést folytatott az áru kiszállításáról az adós ügyvezetőjével, ami azonban nem vezetett eredményre.

[18] Az alperes 2021. július 15. napján kelt iratban tájékoztatta a felperest, hogy a szerződésekkel érintett műtrágya tételeket nem szállították le, amennyiben az a számla fizetési határidejének lejártáig nem történik meg, a szerződést nem tekinti teljesítettnek, a számlák ellenértékét nem fizeti ki.

[19] A felperes 2021. július 28-án a faktoring keretszerződést azonnali hatállyal felmondta, visszkereseti joggal a perbeli szerződéseket érintően az adóssal szemben nem élt.

[20] Az adós 2021. július 30. napján – 2021. augusztus 9-i esedékességgel – a le nem szállított műtrágya mennyiségre sztornó számlákat állított ki, ezeket megküldte az alperesnek.

[21] Az alperes 2021. augusztus 12. napján kelt, az adós részére 2021. augusztus 17. napján kézbesített iratban a műtrágya adásvételi szerződésektől az adós szerződésszegésére hivatkozással elállt, egyúttal az engedményezési értesítőkből foglalt záradékban rögzített nyilatkozatait az adós és a vele együttműködő tároló megtévesztő magatartására hivatkozással megtámadta.

[22] Az alperes 2021. augusztus 13. napján kelt, 2021. augusztus 19. napján kézbesített iratban tájékoztatta a felperest az eladói teljesítés hiányáról, a műtrágya adásvételi szerződésektől történő elállásáról, egyúttal bejelentette, hogy az engedményezés tudomásulvételéről és az adós teljesítéséről szóló nyilatkozatait megtámadta, így azok a szerződés megkötésének időpontjától érvénytelenek. A felperes az alperes vitatását nem fogadta el.

[23] Az alperes 2021. augusztus 19. napján tett feljelentésére figyelemmel a Budapesti Rendőr-főkapitányság Korruptió és Gazdasági Bűnözés Elleni Főosztálya

29022/771/2021.bü. számon nyomozást rendelt el a Btk. 372. § (1) bekezdésébe ütköző és a (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő, különösen jelentős értékre elkövetett sikkasztás bűntettének gyanúja miatt.

[24] A Fővárosi Törvényszék a 17.Fpk.1397/2021/21. számú végzésével az adós felszámolását 2021. december 8-i kezdő időponttal elrendelte, felszámolóként a P Felszámoló Kft.-t jelölve ki. A felperes a perbeli követeléseket a felszámolási eljárásban hitelezői igényként nem jelentette be.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[25] A felperes elsődleges kereseti kérelmében az alperes kötelezését kérte 18.326.100 forint, ennek 2021. augusztus 16. napjától a kifizetés napjáig havi 1% mértékű szerződéses késedelmi kamata, valamint 14.074 forint behajtási költségátalány, továbbá 9.652.000 forint, ennek 2021. augusztus 17. napjától a kifizetés napjáig havi 1% mértékű késedelmi kamata, valamint 14.077 forint behajtási költségátalány megfizetésére. A másodlagos keresete arra irányult, hogy a bíróság – az elsődleges kereseti kérelem elutasítása esetén – kötelezze az alperest – utaló magatartás jogcímén – 25.180.290 forint, ennek 2021. február 19. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 százalékponttal növelt mértékű késedelmi kamata, 14.346 forint behajtási költségátalány megfizetésére. A harmadlagos keresete arra irányult, hogy a bíróság – az elsődleges és másodlagos kereseti kérelem elutasítása esetén – kötelezze az alperest szerződésen kívüli károkozás jogcímén az előfinanszírozás során átutalt 25.180.290 forint, ennek 2021. február 19. napjától a kifizetés napjáig a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat 8 százalékponttal növelt mértékű késedelmi kamata, 14.346 forint behajtási költségátalány megfizetésére.

[26] A felperes az elsődleges keresetét – a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 6:1. § (1) bekezdésére, 6:26. §-ára, 6:42. § (1)-(2) bekezdésére, 6:58., 6:153. §-ára, 6:193. § (1)-(3), 6:197. § (1), 6:198. § (1)-(2) bekezdésére és a 6:405-406. §-ára hivatkozással – arra alapította, hogy az adóssal megkötött faktoring keretszerződés alapján az adós a felperesre engedményezte az alperessel szemben fennálló, alperes által elismert teljesítés alapján kiállított számlákkal érvényesített vételár követelését, amelyet az alperes a felperesnek mint engedményesnek – esedékessége ellenére – nem fizetett meg. Utalt az alperes által kötött tárolási szerződésekre, amelyeket az alperes nem tudott volna megkötni, ha a teljesítés nem történik meg. Hivatkozott az engedményezési értesítők joglemondó záradékára, amelyben az alperes kifejezetten elismerte, hogy az adós a műtrágya adásvételi szerződések alapján fennálló kötelezettségét teljesítette, a műtrágyát leszállította, az alperes azt hiánytalanul átvette és elismerte, hogy a felperessel szemben az engedményezési értesítőkben meghatározott tartozása áll fenn. Vitatta az alperes elállási joggyakorlásának jogszerűségét, annak a felperesre mint engedményesre kiható hatályát, valamint – a joglemondás miatt – vitatta az alperes érvénytelenségi kifogásának megalapozottságát.

[27] A másodlagos kereset jogi érvelése szerint az alperes szándékos magatartása abban nyilvánult meg, hogy annak tudatában tett tartozáselismerő nyilatkozatot, és úgy ismerte el az adós szerződésszerű teljesítését, hogy az valójában nem történt meg, ezért magatartása a Ptk. 6:127. § (1) és 1:4. § (1)-(2) bekezdésébe ütközik, helytállási kötelezettsége a Ptk. 6:587. §-án alapul. A felperes saját magatartásáról állította, hogy jóhiszemű volt, ügyfélátvilágítást végzett, az adós megrendeléseit, a beszállító felé végzett teljesítéseit, az engedményezett

követelések összszerszerűségével is összevetésben folyamatosan vizsgálta, kellő gondossággal járt el, nem volt tőle elvárható az alperesi nyilatkozatok valós tartalmáról további bizonyosságszerzés.

[28] A harmadlagos keresetét a Ptk. 1:4. § (1)-(2) bekezdésére, 6:127., 6:519. §-ára és 6:522. § (1) bekezdésére alapította. Jogi érvelése szerint az alperes annak ellenére tett tartozáselismerő nyilatkozatot, állított ki teljesítésigazolást a szállítólevél aláírásával, hogy az áru leszállítása nem történt meg, az alperes csak bízott az eladó szerződés szerű teljesítésében. Az alperes mindezt annak ismeretében tette meg, hogy a felperes csak akkor nyújt előfinanszírozást az adósnak, ha az alperes a szerződés szerű teljesítést visszaigazolja, így jogellenes magatartása miatt a felperesnek kára keletkezett.

[29] Az alperes a kereset elutasítását kérte.

[30] Az elsődleges kereseti kérelem kapcsán azzal védekezett, hogy az engedményezett számlakövetelés mögött tényleges teljesítés nem volt, ezért a vételárral nem tartozik. Rámutatott, az adásvételi szerződéstől utóbb elállt, amit az adós tudomásul vett, a számlákat sztorizóta, ezzel az engedményezett követelések megszűntek. Anyagi jogi kifogásként hivatkozott megtámadási jogára, a felperes mint engedményes irányában megtett joglemondó nyilatkozat érvénytelenségének megállapítását megtévesztés jogcímére alapította, kérve az érvénytelenség jogkövetkezményének levonását. Hivatkozott arra, hogy az adós mint eladó és az érdekeltségi körébe tartozó tároló tévedésbe ejtő szándékos magatartását a felperesnek fel kellett ismernie, az ellenőrzési kötelezettség a teljesítést illetően őt terhelte.

[31] A másodlagos kereseti kérelemmel szemben hivatkozott az utaló magatartás törvényi tényállásának kiegészítő jellegére. Rámutatott, hogy ezen méltányossági szabály alkalmazhatóságának konjunktív törvényi feltételeiből hiányzik az alperes szándékos magatartása, az alapos ok, az önhiba hiánya, valamint az alperes megtévesztés miatti szándékos magatartása hiányában az okozati összefüggés is. A kárt nem az alperes okozta a felperesnek, hanem az adós.

[32] A harmadlagos kereseti kérelemre előadta, hogy ő a felperes által megtévesztőnek minősített nyilatkozatait bizonyítottan az adós és a tároló megtévesztő magatartása miatt tette, ezért magatartásának jogellenessége hiányzik. E mellett állította a kárigény idő előttiségét, és hivatkozott a felperesnek mint károsultnak az előfinanszírozás folyósítását megelőzően elvárható ellenőrzési kötelezettségeire, azok elmulasztására, ekként a felperesnek a kár bekövetkezésében közreható saját felróható magatartására.

Az első- és másodfokú ítélet

[33] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[34] Ítélete indokolásában idézte a Ptk. 6:405. §-át, 6:193. § (1), (2), (3), 6:194. § (1), (2), 6:197. § (1), (2), (3), 6:198. § (1), 6:215. § (1) és 6:1. § (1) bekezdését. A csatolt iratok alapján megállapította, hogy a faktoring keretszerződés a Ptk. 6:405. §-ában szabályozott nem valódi, visszkeresetes faktoring szerződés, amelynek specialitását az adja, hogy az alperes vonatkozásában hitelbiztosítás áll fenn. Az adós és az alperes között műtrágya adásvételi szerződés jött létre, amelyben megjelölt követelést a felperes részére a keretszerződés alapján engedményezték. Az alperest az engedményezésről írásban szabályszerűen értesítették, az

alperes teljesítést elismerő nyilatkozatot tett. Így egy három alanyú kötelem jött létre, és ezen kötelem alapján a felperes jogosulttá vált az adásvételi szerződésben foglalt vételár követelésére, az alperes pedig az engedményezési értesítőben megjelölt összeg megfizetésére lett volna köteles az ott megjelölt határidőn belül.

[35] A Ptk. 6:9. §-a és 6:89. § (1), (2), (3), (4) és 6:91. § (1) bekezdése felhívását követően az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy az alperes a tartozás elismerésével egyidejűleg joglemondó nyilatkozatot is tett abban a körben, hogy később a felperessel szemben semmilyen kifogást nem érvényesít. Az alperes a joglemondó nyilatkozatát megtámadta arra hivatkozással, hogy az adós a szerződés megkötése során megtévesztette. V-né P T és Sz Zs tanúk nyilatkozata alapján az elsőfokú bíróság rögzítette, hogy mind az adós, mind a tároló D T irányítása alatt állt, a szállítólevél kiállítása az ő utasítására történt, amely okirat alapján tényleges átadás, teljesítés nem történt. A tárolási szerződések kiállítása is az ő utasítására történt, a műtrágya átvétele, nyilvántartása és a tárolási szerződésben rögzített külön tárolása nem valósult meg. Az alperes megtévesztésére alkalmas körülményként értékelte az elsőfokú bíróság, hogy az adós a szerződéskötés során azt a nyilatkozatot tette, hogy az alkalmazott szerződési konstrukciót a felperessel együtt alakították ki, az ilyen tartalmú szerződések aláírására a felperes kérése miatt van szükség. Az elsőfokú ítélet azt is tényként rögzítette, hogy az alperes nem tudott az előfinanszírozási feltételekről. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a joglemondó nyilatkozat érvénytelenségét az adós által tanúsított megtévesztő magatartás miatt megállapította.

[36] Az elsőfokú bíróság következtetése szerint az alperes sikerrel bizonyította, hogy a szerződés a felek között az aláírt okiratok tartalmával ellentétben nem ment teljesedésbe, az adós ténylegesen nem adta az alperes birtokába a műtrágyát, annak kiszállítása nem történt meg. A teljesítés elmaradását igazolja az alperes szerződéstől való elállása, az adós által kiállított sztornószámlák, ezt valószínűsíti a tanúk, köztük D T nyilatkozata is. Miután a tényleges teljesítés az adós részéről nem történt meg, ezért az alperest az engedményezéssel szemben a vételár megfizetésének kötelezettsége – a tartozás elismerése alapján (Ptk. 6:26. §) – nem terheli.

[37] A Ptk. 6:587. §-ában szabályozott utaló magatartással összefüggésben az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy annak hat konjunktív törvényi feltétele (alperesi szándékos magatartás, jóhiszeműség, alapos ok, önhiba hiánya, okozati összefüggés, károsodás bekövetkezte) fennállása esetén a bíróság kivételesen kap lehetőséget arra, hogy a kár egészben vagy részben való megtérítésére kötelezhesse azt, akinek szándékos magatartása révén a jóhiszemű másik felet önhibáján kívül érte károsodás. Az elsőfokú bíróság szerint az alperesi szándékos magatartás mint előfeltétel hiányzik, hiszen az adós megtévesztése hatására tette meg az alperes kötelezett nyilatkozatait, a megtévesztésre figyelemmel a szándékossága fel sem merülhet. Nem állapítható meg a kár, károsodás bekövetkezte sem.

[38] A kártérítésre irányuló kereseti kérelem kapcsán bírói gyakorlatként hivatkozott arra, hogy a szerződésen kívül okozott kár megtérítésére irányuló igény mindaddig idő előtti, amíg a károsult fennálló szerződéses jogviszonya folytán érvényesített igénye alapján az általa érvényesített kár bekövetkezte, illetve annak mértéke bizonytalan. Csak a szerződéses jogviszonyból eredő igényérvényesítés után lehet azt megállapítani, hogy a kötelmi kötelezettől milyen mértékben nem hajtható be a követelés, milyen összegű a károsult vagyonában beállott értékcsökkenés, van-e már esedékessé vált kártérítés. A szerződésen kívüli károkozóval szemben a kártérítési követelés csak akkor válik esedékessé, amikor bizonyossá válik, hogy a követelés a kötelmi jogviszony kötelezettjén nem hajtható be (EBH2001. 525., BH2003. 235., BH2000. 21.).

[39] A kár pontos összege sem határozható meg, minthogy a felperesnek jelen eljárás jogerős befejezését követően kell lefolytatnia a hitelbiztosítási eljárást, majd a felszámolási eljárásban történő hitelezői kielégítés után határozható meg a kár pontos összege.

[40] Az elsőfokú bíróság rámutatott, hogy a jogellenes magatartás nem a tartozáselismerés és a teljesítésigazolás alperesi aláírásában állt, mert ezzel szemben az alperes sikerrel bizonyította, hogy magatartása megtévesztés miatt nem volt felróható, hanem abban, hogy az adós az alperesben azt a benyomást keltette, hogy az általa eladott műtrágya rendelkezésre áll.

[41] Ezen indokok mellett az elsőfokú bíróság a másodlagos és harmadlagos kereseti kérelmet is megalapozatlannak találta.

[42] Az ítélet ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést.

[43] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és kötelezte az alperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg a felperesnek 18.326.100 forintot, ezen összeg után 2021. augusztus 16. napjától a kifizetés napjáig havi 1% mértékű késedelmi kamatot, valamint 14.070 forint behajtási költségátalányt, továbbá 9.652.000 forintot, ezen összeg után 2021. augusztus 17. napjától a kifizetés napjáig havi 1% mértékű késedelmi kamatot, valamint 14.077 forint behajtási költségátalányt.

[44] A jogerős ítélet rögzítette, hogy a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét a Pp. 2. § (1), (2), 342. § (1) és 370. § (1) bekezdése által felállított korlátok között gyakorolhatta. A látszólagos tárgyi keresethalmazatok elbírálása során abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a kidolgozott faktorálási konstrukció mellett, az engedményezéshez szükséges, valamint az előfinanszírozást megelőző nyilatkozatok alapján keletkező kötelemben ki viselje a peres felek közül a perben nem álló eladó, az adós alperes által állított szerződésszegésének, a teljesítés hiányának üzleti kockázatát.

[45] A felperes elsődlegesen a faktoring keretszerződés alapján rá engedményezett vételár teljesítése iránt érvényesített követelést az alperessel szemben. A faktoring keretszerződés kiterjedt az adós és az alperes között létrejött, a per tárgyát képező adásvételi szerződésekre is, az adós az azokból eredő vételárkövetelést a felperesre engedményezte. Az adásvételi szerződések megkötése napján kelt nyilatkozataiban az alperes elismerte az adós szerződésszerű teljesítését, és kijelentette, hogy a felperes felé az –összegeként is feltüntetett – engedményezett követeléssel tartozik, azt a felperesnek határidőre vállalta megfizetni. Az alperes ezzel a vételárfizetési kötelezettségét illetően a Ptk. 6:26. §-a szerinti tartozáselismerő nyilatkozatokat tett, ennek jogkövetkezményeként a tartozását elismerő alperest terhelte annak bizonyítása, hogy tartozásai az elismerő nyilatkozat megtételének időpontjában nem álltak fenn.

[46] A másodfokú bíróság a faktoring keretszerződés tartalmi jellemzői alapján a jogviszony lényegi elemeit vizsgálta. Kifejtette, hogy amikor a Ptk. 6:405. §-a a faktoringot szabályozza, akkor a faktoring alapvető mozzanatát képező engedményezés jogcímét határozza meg, a finanszírozási célból megkötött visszkeresetes faktoringot tekinti tipikusnak. A jogviszony lényege, hogy a saját szolgáltatását már kétséget kizáróan teljesítő adós arra számít, hogy a követelés kötelezettje esedékességgkor nagy eséllyel teljesíteni fog, ezért a faktorálás elsősorban nem a nemfizetés kockázatától való szabadulás érdekében történik, hanem azért, mert a követelés átruházója számára likviditási problémát okoz a hosszú fizetési határidő. Ebből következően a hitelnyújtónak az adóssal, azaz az engedményezővel szembeni követelése feltételes követelés, amely csak akkor válik tényleges és esedékes követeléssé, ha

az engedményezett követelés kötelezettje nem teljesít. A Ptk. által szabályozott tipikus jogviszonyban a visszkereseti jog a faktort megillető jogosultság, ez alapján a faktor a kötelezett esedékességkor történő nemteljesítése esetén azonnal jogosult – az engedményezett követelés visszaruházása ellenében – követelni, hogy a faktoráló fizesse vissza a tőle kapott összeget. Ez a szabályozás azonban diszpozitív, és a faktoring keretszerződés 1.2.2. és 6.6. pontjában írt rendelkezésekkel alátámasztottan ettől részben eltérően állapodtak meg a felek. Az eltérés abban állt, hogy amennyiben a kötelezett (alperes) esedékességkor a teljesítést elmulasztja, a faktor (a felperes) választása szerint igényt érvényesíthetett akár az adós/eladó, akár a kötelezett (az alperes) ellen. A kötelezett ebben a jogviszonyban nem mögöttes felelős, ezért az ellene történő igényérvényesítést nem kell megelőznie az adós/eladó elleni igényérvényesítésnek.

[47] Miután a kötelezett a faktoring szerződésben a jogviszonynak nem alanya, a másodfokú bíróság tévesnek minősítette azt az alperesi védekezést, hogy előtte a szerződéses tartalom nem volt ismert, ezért vele szemben a felperes a követelést nem érvényesítheti.

[48] A felperes kizárólag olyan szerződésekből eredő követelések faktorálását vállalta, amely szerződéseket az adós/eladó már teljesített (faktoring keretszerződés 1.2.2. pont). Az előfinanszírozás lényegi feltétele volt, hogy az adós eladói teljesítése igazolt legyen, azt a fizetésre köteles fél, a vételárfizetés kötelezettje elismerje (faktoring keretszerződés 5.2.3. pont). A faktoring finanszírozás az átruházott követelés kötelezettjének szerződészerű fizetésével térül meg, ezért a faktorok a követelés valóságát, behajthatóságát, és így a kötelezett fizetőképességét tekintik meghatározónak. Nem az eladó hitelképessége, hanem a kötelezett, az alperes fizetőképessége a feltétel, ezért ahhoz, hogy az alperes a faktoring keretszerződéses jogviszonyba kötelezettként bekerüljön, a felperesnek az alperes mint kötelezett fizetőképességét úgynevezett ügyfélminősítés során kellett vizsgálnia. A felperesnek a konkrét faktorálás feltételeként csak azt kellett vizsgálnia, hogy az adós/eladónak az alperessel szembeni követelése érvényes szerződésen alapul-e, és az alperes részére azt az adós teljesítette-e, az alperes a teljesítés jogalapját és összezszerűségét elismerte-e.

[49] Az alperes fizetéseképtelenné válása esetére a felperes hitelbiztosítási szerződést is kötött. A hitelbiztosítási szerződésben a biztosító szolgáltatását ebből eredően okszerűen zárta ki, ha a kötelezett (az alperes) a követelést vitatta. Ebből következően az igényérvényesítés során a felperes a biztosítóhoz szolgáltatása teljesítéseként elsődlegesen nem fordulhat.

[50] A faktoring keretszerződésből fakadó jogviszony alapján a felperes mint a követelés engedményese jogosult volt választása szerint igényt érvényesíteni az átruházott követelés kötelezettjével (az alperessel) vagy az adóssal szemben, figyelemmel arra, hogy az alperes mint kötelezett nemteljesítése miatt az adós által átruházott követelés visszaengedményezésére kötelezettsége csak akkor lett volna, ha az adós a részére finanszírozott összeget előzetesen visszatéríti. A perbeli követelés jogosultja – az engedményezésből eredő alanyváltozásra figyelemmel – a felperes mint engedményes maradt, aki a követelést az alperessel mint kötelezettel szemben érvényesíthette.

[51] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a felperes a per tárgyát képező követelést hitelezői igényként az adós felszámolási eljárásában nem jelentette be. Az adóssal szembeni feltételes – a felszámolási eljárásban függő – követelés bejelentésnek valójában a jelen per mikénti elbírálása az előfeltétele. A csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 37. § (2) bekezdéséből következik, hogy a jelen per jogerős elbírálása eredményeként – pervesztesség esetén – vagy a felperes, vagy az alperes jogosult az adós felszámolási eljárásában a követelés bejelentésére, amelynek egyetlen korlátozó feltétele, hogy az adós felszámolási eljárásában a zárómérleget a hitelezői igény beadásakor még nem nyújtották be. A felperes mint az engedményezés folytán a követelés új

jogosultja perbeli legitimációja miatt a követelés alperessel szembeni érvényesítésére jogosult.

[52] A Ptk. 6:37. § (1) és 6:215. § (1) bekezdése felhívását követően a másodfokú bíróság rögzítette, hogy a Pp. 265. § (1) bekezdése alapján az alperest terhelte annak bizonyítása, hogy szóbeli megállapodással az írásban kikötött teljesítési helyet módosították. A jogerős ítélet szerint az elsőfokú bíróság tévesen értékelte kétséget kizáró módon bizonyítottanak a teljesítés helyének módosítását, ezért ezt a felülbírálat alapjául szolgáló tényállásból mellőzte.

[53] A jogerős ítélet részletes elemzés és értékelés alapján a teljes bizonyító erejű magánokiratba foglalt műtrágya adásvételi szerződéseket, az alperes által cégszerűen aláírt szállítóleveleket, az azok alapján kiállított számlákat értékelve arra a következtetésre jutott, hogy ezek mögött valós gazdasági esemény húzódott meg.

[54] A felperes és az adós közötti faktoring jogviszonyban az előfinanszírozási feltételek igazolásához szükségesen az alperes által is aláírt, teljes bizonyító erejű magánokiratokba foglalt adásvételi szerződés, tárolási szerződés, az aláírt szállítólevél, az alperes által nem vitatottként befogadott számla, valamint az engedményezési értesítő és teljesítési utasítás elnevezésű, az alperes által teljesítést igazoló záradékkal és az engedményezést tudomásul vevő nyilatkozattal ellátott okiratok mindkét esetben rendelkezésre álltak, utóbbi okiratokban pedig az alperes kifejezett joglemondó nyilatkozatokat tett, amely szerint kijelentette, hogy a felperessel szemben az engedményezett követeléseket elismeri, azok teljesítését illetően semmilyen kifogással, ellenköveteléssel vagy beszámítással nem fog élni, azokról kifejezetten lemond.

[55] A Ptk. 6:197. § (2) bekezdése alapján, illetve abból eredően, hogy a faktoring ügylet részét képező rendelkező ügylet az engedményezés folytán [Ptk. 6:193. § (1)-(3) bekezdés] az alanyváltozás jogosulti oldalon bekövetkező változása a kötelezett pozíciójában – főszabály szerint – változást nem eredményezhet, azaz a kötelezett helyzete nem válhat terhesebbé, mint amilyen az engedményezést megelőzően az alapjogviszonyban volt, azonban a Ptk.-nak ettől a diszpozitív szabályától a felek eltérhettek, és el is tértek a felperes által csatolt teljes bizonyító erejű magánokiratok tartalmával igazoltan.

[56] Az alperes a felperes felé tett tartozáselismerő nyilatkozatával a vételár-követelés érvényes átruházását, annak valós és fennálló voltát is elismerte, ezzel egyidejűleg pedig kifejezett joglemondó nyilatkozatot tett [Ptk. 6:8. § (1) és (3) bekezdés] arra vonatkozóan, hogy (az alapügyletből eredő) „semmilyen” kifogásolási jogot vagy beszámítási igényt a felperessel szemben utóbb nem fog érvényesíteni. A szerződésszegés esetére biztosított jogairól a szolgáltatás jogosultja lemondhat, ez esetben a szerződésszegésből eredő igényt nem érvényesíthet, elveszti azt a jogosultságát, hogy erre a tényre alapítottnan hivatkozzon a tartozáselismerő nyilatkozattal szemben a tartozása hiányára.

[57] A másodfokú bíróság szerint lényegi jelentősége volt annak, hogy az alperes joglemondása érvényes-e, figyelemmel arra, hogy anyagi jogi kifogásként joglemondó nyilatkozatait az alperes az adós és a tároló megtévesztő magatartására alapítottnan megtámadta. Az engedményezési értesítő és teljesítési utasítás záradéki részében az alperes a tartozáselismerésen túl tett joglemondó nyilatkozatot. Az itt alkalmazott „semmilyen” kifejezés használatával az alperes a Ptk. 6:8. § (3) bekezdése szerint meg nem engedett kiterjesztő értelmezés nélkül is, egyértelműen, ellentmondásmentesen a felperesre engedményezett követelést és annak teljesítését illetően a felperessel szemben esetlegesen érvényesíthető valamennyi kifogásáról lemondott. Ez a nyilatkozat nem csak az adós szerződésszerű teljesítése esetére irányadó, minthogy ilyen korlátozást vagy felfüggesztő feltételt a nyilatkozatok nem tartalmaznak.

[58] Az alperes joglemondása kiterjedt a perben általa érvényesíteni kívánt kifogásokra, ezért elsődlegesen a lemondó nyilatkozattal összefüggő tévedésre, megtévesztésre alapított megtámadási kifogást kellett elbírálni. A jogerős ítélet szerint téves az a felperesi hivatkozás, hogy az alperes a kifogásolás jogáról lemondó nyilatkozatában a tévedésre/megtévesztésre való kifogásolási jog gyakorlásáról is lemondott. A Ptk. 6:89. § (5) bekezdése alapján a megtámadásról, a megtámadás okának ismerete előtt a fél előre nem mondhat le, ezért az anyagi jogi kifogást érdemben kellett vizsgálni.

[59] A Ptk. 6:9. és 6:93. §-a, továbbá 6:90. § (1) bekezdése alapján eljárva a másodfokú bíróság megállapította, hogy az alperes valamennyi megtámadott nyilatkozata a faktoring szerződés részét képező visszterhes engedményezéshez kapcsolódott mint kötelezeti nyilatkozat. A lemondó és tartozáselismerő nyilatkozat nem minősül önálló kötelezettségvállalásnak, azok egy alapjogviszony fennállását feltételezik, amelyből ered a lemondással érintett jog, illetve az elismert tartozás. A másodfokú bíróság szerint nem volt alapos az alperes hivatkozása, hogy a faktoring szerződés konstrukciójából következően előnye csak az adósnak, illetve a faktordíjban megtestesülő haszna folytán csak a felperesnek volt. A konstrukció lényege abban állt, hogy az adós tényleges és az alperes által leigazolt teljesítése az utóbbi részére az áru birtokához való jutást kellett eredményezze egy számára is kedvező, halasztott fizetés mellett arra is figyelemmel, hogy a felperes az engedményezett követelésen alapuló folyósítással ténylegesen az alperes fizetési kötelezettségét előlegezte meg. A lemondó és tartozáselismerő nyilatkozatok ingyenesként nem értelmezhetők, azokra a Ptk. 6:93. §-ában foglaltak nem alkalmazhatók.

[60] A lemondó és tartozáselismerő nyilatkozatok címzettje a felperes mint engedményes volt, ezért az alperes kifejezetten csak a felperessel szemben érvényesíthető kifogásokról mondott le, az adóssal szemben a szerződés érvénytelenségéből, a szerződés megszegéséből vagy megszűnéséből eredő igényei változatlanul fennmaradtak. A Ptk. 6:90. § (1) bekezdése szerinti feltételek vizsgálata keretében a lemondó és tartozáselismerő nyilatkozat mint egyoldalú jognyilatkozat tévedésre vagy megtévesztésre alapított megtámadása akkor lehet sikeres, ha az alperes bizonyítja, hogy jognyilatkozata megtételekor lényeges körülmény tekintetében tévedésben volt, továbbá, hogy tévedését a felperes okozta vagy felismerhette. Az alperes csak az utóbbira hivatkozott, mert nyilatkozata szerint tévedését az adós és a tároló nyilatkozatai okozták azzal, hogy a szállítólevél és a tárolási szerződés alapján alappal következtethetett arra, hogy a megvásárolt műtrágya a bátaszéki telephelyen a rendelkezésére áll. Az alperes a megtévesztését a felperesen kívüli harmadik személyek magatartásában jelölte meg, így a sérelmezett felperesi magatartás hiányában a harmadik személyek megtévesztő magatartása az egyoldalú jognyilatkozat érvényessége szempontjából csak akkor nem közömbös, ha azt a felperes felismerhette. Ilyen magatartást, körülményt az alperes nem bizonyított. Az alperes az okiratokban maga állította az adós teljesítésének tényét, a szállítólevél aláírásával és a tárolási szerződésben foglaltak elfogadásával maga is közrehatott abban, hogy a felperesi finanszírozás előfeltételei teljeskörűen rendelkezésre álljanak, beleértve az adós által teljesítésre vonatkozóan kiállított számlát is. Amennyiben az alperes a korábbi szerződéses gyakorlat alapján az okiratok elfogadásának időpontjában tisztában volt azzal, hogy a tényleges teljesítések csak a saját telephelyén kerülhetnek sor, úgy a kiállított okiratok valóságtartalma hiányával tisztában kellett lennie. Ebben az esetben a teljesítések tényét igazoló magatartásai, a teljes bizonyító erejű magánokiratokban megtett nyilatkozatai éppen a felperes tévedését idézték elő.

[61] A másodfokú bíróság tévesnek minősítette az alperes védekezéséből, hogy a felperesnek a faktoring keretszerződésből is fakadó ellenőrzési kötelezettsége miatt a tőle elvárható körültekinés mellett fel kellett volna ismernie az alperes jognyilatkozatainak megtévesztésen alapuló valótlanságát, az alperes tévedését. A felperesnek nem volt az alperes

által állított mértékű ellenőrzési kötelezettsége, különösen olyan nem, hogy azt is ellenőrizze, hogy a raktárkészletek megfelelő nyilvántartásával valóban biztosított-e minden vevő számára a megrendelt áru tényleges birtokba bocsátása. A felperes nem tudott és nem is kellett tudnia arról, hogy az alperes megtévesztése harmadik személy részéről megtörtént, jognyilatkozatait a tényleges teljesítés hiányában tette meg. Ezért az alperesnek az egyoldalú jognyilatkozatai tévedésre, megtévesztésre alapított megtámadási joggyakorlását a másodfokú bíróság nem találta megalapozottnak.

[62] A felperes által csatolt okiratokba foglalt joglemondó és tartozáselismerő nyilatkozatokat érvényesnek kell tekinteni, és ennek figyelembevételével kellett a jogvitát elbírálni. Az alperes perbeli előadása szerint nyilatkozatát annak ismeretében tette meg, hogy az adós teljesítését – amire ugyan lehetősége nyílt –, nem ellenőrizte. Ezzel a joglemondással az adós teljesítése hiányának kockázatát magára vállalta.

[63] Az előfinanszírozás általa kidolgozott feltételeivel, a követelés engedményezésén túl az alperestől mint kötelezettől elvárt és az általa a peradatokkal igazoltan megtett nyilatkozatokkal olyan kötelmi jogi helyzetet eredményezett a felperes (engedményes) és az alperes (kötelezett) egymás közötti jogviszonyában, amely tartalmában az alperesnek az alapjogviszonytól (az ahhoz kapcsolódó szerződésszegésektől) független, határozott pénzösszeg fizetésére szóló feltétlen fizetési kötelezettségét eredményezte, kifejezetten a felperes mint jogosult felé. Ezért a másodfokú bíróság tévesnek minősítette az alperesnek a Ptk. 6:197. § (2) bekezdésére alapított védekezését. Erre is tekintettel az elsőfokú ítélet tényállásából mellőzte azt a megállapítást, hogy az adós az adásvételi szerződésekből eredő kötelezettségeit nem teljesítette.

[64] A jogerős ítélet szerint az alperesnek a Ptk. 6:8. § (3) bekezdése szerinti joglemondása azt eredményezi, hogy a felperessel szemben nem csupán az adásvételi szerződés nemteljesítésére, hanem a szerződéstől való elállásra sem hivatkozhat alappal. A kötelezett értesítését követően az engedménnyessel szemben a Ptk. 6:197. § (2) bekezdése alapján hatálytalan volt a kötelezett és az engedményező szerződésének módosítása, és ilyennek minősül a szerződés megszüntetése is. A szerződési jog ugyan a szerződés módosítását (Ptk. 6:191. §) és a szerződés megszüntetését (Ptk. 6:212. §) külön nevesített jogügyletként kezeli, de emellett az engedményes értesítést követő jogsérelme elkerülése céljával a Ptk. 6:197. § (2) bekezdése szerinti relatív hatálytalanság nem csupán a szerződés módosítása, de a megszüntetése esetén is alkalmazandó. Ennek az értelmezésnek a helytállóságát mutatja, hogy a gazdaság versenyképességének növekedése érdekében történő törvény módosításokról szóló 2023. évi XXXIX. törvény 97. §-a 2023. június 24. napjától hatályosan akként módosította a Ptk. 6:197. § (2) bekezdése első mondatát, hogy a kötelezett értesítését követően az engedménnyessel szemben hatálytalan a kötelezett és az engedményező szerződésének módosítása vagy megszüntetése.

[65] Bár az adásvételi jogviszonyban az alperes az eladó felé az elállási jogát gyakorolhatta, azonban annak jogkövetkezménye, az adásvételi szerződésnek a megkötése időpontjára visszaható hatályú felbontása [Ptk. 6:213. § (1), 6:212. § (1) és (3) bekezdés] a felperesre mint engedményesre a rá engedményezett követelést érintően akkor sem lett volna hatályos, ha egyébként egyéb kötelmi jogi egyoldalú nyilatkozataival az engedményezési szerződés záradékában – az elállási jog gyakorlására is kiterjedő – kifogásolási jogáról nem mondott volna le. A Ptk. 6:197. § (2) bekezdésének értelmezése alapján nincs jelentősége az adós által már az engedményezés megtörténte utáni időpontban kiállított sztornó számlák tartalmának sem.

[66] A finanszírozás előfeltételét képező kötelezetti nyilatkozatok valóban kockázat-áthárító jellegűek voltak, azonban a vevők – így az alperes – nem voltak elzárva attól a lehetőségtől, hogy az eladó teljesítését vagy a tárolónak az áru elkülönített tárolására

vonatkozó teljesítésének megfelelőségét – kétség esetén – maguk ellenőrizték, összhangban a Ptk. 6:127. § (1) bekezdésében foglaltakkal, és különösen az eladó teljesítése tényét csak annak tényleges ismeretében igazolják le, azaz valós teljesítési nyilatkozat esetén üzleti kockázatuk reálisan nem lett volna.

[67] A másodfokú bíróság tehát a felperesnek az elsődleges – az összecszerúságában nem vitatott – engedményezett vételár-követelésre vonatkozó kereseti kérelmét alaposnak találta [Ptk. 6:193. § (1), 6:198. § (1), 6:215. § (1) bekezdése] annak és késedelmi kamatának [Ptk. 6:153. §, 6:197. § (3) bekezdés], továbbá a behajtási költségátalánynak a megfizetésére kötelezte az alperest.

[68] Az elsődleges kereset alapossága miatt a Pp. 342. § (4) bekezdése folytán a látszólagos keresethalmazatban előterjesztett további kereseti kérelmeket és az azzal összefüggő érveket, hivatkozásokat nem kellett elbírálnia, az elsőfokú ítéletnek az erre vonatkozó részeit a másodfokú bíróság az ítélet indokolásából mellőzte.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[69] Az alperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a felperes valamennyi kereseti kérelme tekintetében a kereset elutasítását kérte.

[70] Megsértett jogszabályi rendelkezésként Ptk. 5:1., 5:2., 5:3.§-át, 5:38.§ (1), 6:8. § (3) bekezdését, 6:9., 6:26. §-át, 6:89. § (5), 6:91. § (1) bekezdését, 6:93., 6:193. §-át, 6:197. § (2), 6:213. § (1), 6:215. § (1) bekezdését, 6:360. §-át, 6:361. § (1) bekezdését, 6:366., 6:405. §-át, 6:525. § (1) bekezdését, a Pp. 279. § (1) és 325. § (1)-(3), 346. § (5) bekezdését jelölte meg. Hivatkozott továbbá arra, hogy a jogerős ítélet az ügy érdemére kiható jogkérdésben eltér a Kúria Gfv.VI.30.119/2023/9. számú ítéletében foglaltaktól, továbbá a 10/2024. JEH (Jpe.III.60.037/2023/13. szám) számú jogegységi határozattól, az annak [66], [78]-[79], [93]-[94] bekezdéseiben részletesen kifejtettektől.

[71] Álláspontja szerint az elsődleges kereseti kérelmének helyt adó, a faktorálási jogviszonyra tekintettel a műtrágya adásvételi szerződésekből eredő vételárak megfizetésére kötelező jogerős ítélet érdemben helytelen, részben tévesen, illetve releváns tényállási elemek tekintetében hiányosan megállapított tényálláson alapul, a vonatkozó anyagi jogszabályokat sérti, és ellentétes a visszkeresetes faktoring jogviszony, illetve az engedményezés tárgyában kialakult bírói gyakorlattal.

[72] Előadta, hogy a Pp. 279. § (1) bekezdése sérelmét jelenti annak iratellenes megállapítása, hogy az adós a műtrágya adásvételi szerződéseket teljesítette, hogy ezt a szállítólevelek igazolnák. Valamennyi a felek (érintettek) által a konkrét jogviszonyokra kiállított okiratot (szállítólevelek, tárolási szerződés, számlák) illetően részletesen levezette, hogy azoknak mint teljes bizonyító erejű magánokiratok bizonyító erejét miként döntötte meg sikeresen. Előadta, hogy nem kapott értékelést az a körülmény, hogy részére a faktoring keretszerződést nem küldték meg, annak tartalmáról nem tájékoztatták. Az sem kapott értékelést, hogy a szerződéskötési folyamatot az adós részéről (a felperes tudomásával, sőt kifejezett kérésére) tudatosan úgy alakították ki, hogy minden iratot egyszerre írjanak alá, vagy az adós, vagy a tároló részéről, és azt a vevő, így az alperes is már a másik fél által aláírva kapta meg. Azt a kijelentést tette, hogy a perben beszerzett bizonyítékok alátámasztják, hogy valójában a felperes módosította és hagyta jóvá az adós által alkalmazott iratmintákat, és a felperes kötelezte az adóst arra, hogy az alperestől a szállítólevelet annak ellenére kérjék be aláíratva, hogy az alperes képviselője a műtrágyákat nem vette át, sőt

Bátaszéken meg sem jelent. Iratellenes megállapításnak minősítette, hogy a perben érintett két szerződés megkötésének időpontjában az adós és tároló közös telephelyén a szerződések teljesítéséhez szükséges mennyiséget jóval meghaladó műtrágya mennyiség rendelkezésre állt. Kifogásolta annak értékelésen kívül hagyását, hogy a felperes tudott arról, hogy sem az adós, sem a tároló nem vezetett készletnyilvántartást, azonban e mulasztás megszüntetésére nem szólította fel az adóst, hogy az adós könyvei, pénzügyi nyilvántartásai, a gazdálkodásának és tevékenységének helyszíni ellenőrzését elmulasztotta. Az is értékelésen kívül maradt, hogy a műtrágyát azok felhasználásának időpontjában az adós szállította volna ki az alperes telephelyére. A tanúvallomásokkal ellentétes megállapításnak minősítette, hogy a szállítólevelek alapján a tényleges áruátadás, teljesítés megtörtént volna.

[73] Az ügy érdemére kiható jogszabálysértésnek minősítette, hogy a felperes és az adós között létrejött faktoring szerződés nem a tipikusként szabályozott visszkeresetes faktoring (Ptk. 6:405. §) volt, és hogy e szerződésből eredően az alperest bármely, a műtrágya adásvételi szerződésből eredő vevői kötelezettségeket meghaladó többletkötelezettség terheli. Itt is hivatkozott arra, hogy az alperes a faktoring szerződésben nem volt fél, annak tartalmáról kizárólag a perben értesült.

[74] A Ptk. 6:525. § (1) bekezdésébe ütköző jogkövetkeztetésként hivatkozott arra, hogy a felperes a tőle elvárható gondosságot tanúsította a faktorálás során, és nem tanúsított olyan felróható magatartást, amellyel a Ptk. 6:525. § (1) bekezdésében írt kármegelőzési kötelezettségét megsértette volna.

[75] Helytelen jogkövetkeztetésnek tartotta, hogy az alperes olyan módon ismerte el az áru átvételét, hogy annak rendelkezésre állásáról nem győződött meg, hogy az alperes nem tett eleget az adásvételi szerződések 3.2. pontja, valamint a Ptk. 6:127. § (1) bekezdése szerinti ellenőrzési kötelezettségének, hogy a tároló írásbeli nyilatkozatának birtokában a tévedés kockázatát felvállalta.

[76] A Ptk. 6:197. § (2) bekezdésének megsértésének tekintette, hogy az alperes az engedményezés tudomásulvétele időpontjában tett joglemondó nyilatkozata következtében elveszítette a felperessel szembeni kifogásolás jogát, minthogy bizonyította az adós és a tároló általi megtévesztést mind a nem cégszerűen kiállított és valótlan tartalmú szállítólevelek, mind a valótlan tartalmú tárolási szerződések vonatkozásában.

[77] A Pp. 325. § (3) bekezdésének megsértését arra alapozta az alperest, hogy a szállítólevelekkel az adós teljesítését igazolta volna, és nem volt jelentősége annak sem, hogy az adós vagy a tároló részéről ki írta alá a szállítólevelet. A másodfokú bíróság jogsértő módon figyelmen kívül hagyta az akarathiba folytán megállapítható érvénytelenség szabályait. Az alperes a szállítólevél aláírásával tett nyilatkozatát – megtévesztésre hivatkozással – sikeresen megtámadta, így az ex-tunc hatállyal érvénytelen.

[78] A megtámadási jogáról a joglemondó nyilatkozattal nem mondhatott le, mert ezt érvényesen csak a megtámadási jog felismerését követően tehette volna meg, azonban a megtévesztést csak hónapokkal később ismerte fel.

[79] Helytelen jogkövetkeztetésként hivatkozott arra, hogy a felperes a tőle elvárható körültekintés mellett sem ismerhette fel az alperes jognyilatkozatainak valótlanágát, illetve az alperes az adós szerződésszerű teljesítésére vonatkozóan állított tévedését. A perben igazolt körülményként adta elő, hogy a felperes a készlet ellenőrzését nem írta elő sem az adós, sem a saját ellenőrzési részlege számára. Ezt a másodfokú bíróság nem értékelte a felperes részéről az önhibának minősülő mulasztásnak.

[80] Állította, hogy a felperes számára az is ismert volt, hogy az adós agrárcégek által megvásárolt műtrágyák tárolását a tároló vállalta. A felperes nem vizsgálta az adós és a tároló közötti tulajdonosi és személyi összefonódásokat (ami súlyos mulasztás, és ekként önhiba, a

felperes részéről), vagy ha ezt megtette, ennek okszerű következtetéseit súlyosan gondatlanul vagy szándékosan elmulasztotta figyelembe venni, az ebből eredő kockázatot feltárni.

[81] A felperes gondatlanul járt el azzal is, hogy a tárolási szerződés létrejöttének okáról és körülményeiről az alperest nem tájékoztatta, jóllehet az alperes szerint a tárolási szerződés, és az ún. faktorálási/engedményezési értesítésnek a vele kifejezett felszólításra aláíratott záradék része kizárólag az adós és a felperes érdekét szolgálta.

[82] Az alperes jelentős ténynek minősítette, hogy az egész faktorálási konstrukció kizárólag a felperes és az adós érdekeit szolgálta, amelyhez képest a vevő agrárcégek csak eszközül szolgáltak, mert alperesi számítás szerint a felperes évi 22%-os profitot realizált, míg az adós hónapokkal korábban hozzájutott az általa leszállítani vállalt áru értékének 90%-ához. Ezzel szemben az alperesnek 2021 telén nem volt szüksége műtrágyára. Az adós (ügyvezetője) kereste meg az alperest azzal, hogy számára az lenne az előnyös, ha a nyári műtrágya beszerzési igényét már előre biztosítaná. Az adós brutális áremelkedésekkel riogatva, eleve csalárd szándékkal beszélt rá az agrárcégeket a szerződéskötésre. Az alperes még a vételár halasztott fizetésének kedvezményét sem nyerte a konstrukcióval.

[83] A Ptk. 6:8. § (3) bekezdésének megsértését abban határozta meg, hogy joglemondása azt eredményezte, hogy a felperessel szemben nem csupán az adásvételi szerződések nemteljesítésére, hanem a szerződésektől való elállásra sem hivatkozhat. Az alperes a Ptk. 6:197. § (2) bekezdése alapján ilyen kifogást az adóssal (engedményezővel) szemben érvényesíthet, így ezt a kifogást a felperessel (engedményessel) szemben is alappal érvényesítheti. Az elállás nem minősül a szerződés módosításának. E tárgyban hivatkozott a Kúria 10/2024. JEH (Jpe.III.60.037/2023/13. szám) számú jogegységi határozata [116] bekezdésére.

[84] A faktoring keretszerződés a Ptk. 6:405. §-ában szabályozott ún. nem valódi, visszkeresetes faktoring szerződés, ezért a felperes az adósnak megfizetett faktorálási összeget a faktoring szerződése alapján kizárólag az adóstól követelheti vissza, tekintettel arra, hogy a faktorált számlatartozás az alperes jogszerű elállása folytán ex-tunc hatállyal megszűnt. A nem valódi faktoring ügylet lényege a hitelezés, amelyet nem tesz érvénytelenné, ha az engedményezett, lényegében biztosítéki szerepet betöltő követelésről utóbb bebizonyosul, hogy az nem is létezett (például fiktív volt), vagy az alapügylet más okból érvénytelen, és ugyanez a helyzet akkor is, ha az engedményezett követelés megszűnt. A Ptk. alapján a visszkereseti jog a faktoring szerződés fogalmi eleme. E jog alapján a faktor a kötelezett esedékességkor történő nem teljesítése esetén azonnal jogosult – az engedményezett követelés visszaruházása ellenében – követelni, hogy a faktoráló fizesse vissza a tőle (faktortól) kapott összeget. Alaptalanul hivatkozott arra a felperes, hogy az adóstól a visszafizetési kötelezettség teljesítését azért nem követelte, mert a követelést nem tudja visszaengedményezni.

[85] A felperes nemcsak a jelen perben szerzett tudomást arról, hogy az adós a kötelezettnek nem teljesítette a szerződéses kötelezettségét, hanem közvetlenül az alperestől is, már a perindítást megelőzően tudott erről a körülményről. Nincs adat arra, hogy a felperes ennek ismeretében az adóssal szemben a lejárat határidő előtt bármilyen intézkedést tett volna, a felperesnek a kötelezett nem teljesítése esetén a kihelyezett összeget az adóstól kell követelnie. Mivel az alperes a faktorszerződéses jogviszonyban nem volt szerződő fél, és annak tartalmáról nem tájékoztatták, ezért a felperes e szerződés alapján az alperessel szemben nem érvényesíthet követelést.

[86] A joglemondó nyilatkozatok az adós és a tároló megtévesztő magatartása miatt érvénytelenek, a megtévesztés mind a nem cégszerűen kiállított és valótlan tartalmú szállítólevelek, mind a valótlan tartalmú tárolási szerződések vonatkozásában megvalósult és ezek nélkül az alperes a joglemondó nyilatkozatait nem tette volna meg. Ha az alperes tudta

volna, hogy nem helyeztek árut a raktárba, akkor a joglemondó nyilatkozatot nem tette volna meg. Az alperes a megtámadási jogáról érvényesen kizárólag a megtámadási jog felismerését követően mondhatott volna le, azonban a perben bizonyította, hogy a megtevesztést csak később ismerte fel.

[87] Az alperes nyomatékosan hivatkozott a felperest terhelő ellenőrzési kötelezettségre, arra, hogy az egyes agrárcégekkel megkötött szerződések szerinti árut illetően vizsgálnia kellett volna annak az adós raktárába való beérkezését, elkülönítve tárolását, ellenértéke beszállító részére való kifizetését. Ezzel összefüggésben adta elő, hogy az adós és a felperes együttesen, összehangoltan és szándékegységben tanúsított magatartása volt az, ami megtevesztette az agrárcégeket.

[88] Az alperes tartozáselismerő nyilatkozatot tett a felperes irányába, azonban azzal, hogy az alperes az adós és tároló által megvalósított megtevesztő magatartást sikerrel bizonyította, egyben azt is bizonyítani tudta, hogy (vételár)tartozása az elismerő jognyilatkozatok megtételének időpontjában nem állt fenn. A Ptk. 6:405. §-a alapján engedményezett számlakövetelés mögött tényleges műtrágya-szállítás (eladói teljesítés) nem állt.

[89] A felek között volt kialakult gyakorlat a műtrágya adásvételi szerződések adott módon való lebonyolítására, és a gyakorlat szerint az eladó a műtrágyát a vevő telephelyére szállítással és mérlegeléssel teljesítette. Álláspontja szerint sikerrel bizonyította azt aényt, hogy a perbeli esetben, 2021-ben a szerződés a felek között az alperes által aláírt okiratok tartalmával ellentétben nem ment teljesedésbe, mert az adós ténylegesen nem adta az alperes birtokába a műtrágyát, és utóbb – több ráutaló magatartással és az ún. sztornó számlák kiállításával – maga ismerte el, hogy annak kiszállítása nem történt meg.

[90] Az alperes a 2021. augusztus 12. napján kelt nyilatkozatokkal az adóssal és a tárolóval megkötött szerződésektől szerződésszegésre hivatkozással elállt, ez a szerződéseket visszamenő hatállyal megszüntette. Az adós az elállást nem vitatta. Az elállást nem akadályozta a felperesi előfinanszírozás folyósítása. Az adós műtrágya visszaszállítását nem kérte, teljesítés hiányában az alperest visszaadási kötelezettség nem terhelte, az alperes vételár-követeléssel a felperesnek nem tartozik, ezért a felperes elsődleges kereseti kérelmei elutasításának van helye.

[91] A felperes 2021 nyarán felmondta a faktoring keretszerződést, így joga lenne visszakövetelni a kifizetett faktorálási összegeket az adóstól, ezen jogának ismeretlen okból nem tett eleget, az adós elleni felszámolási eljárásban hitelezőként nem érvényesítette a követeléseit, így a kárenyhítési kötelezettségének már 2021 nyara óta tudatosan nem tesz eleget, ami önhibaként minősítendő.

[92] Az alperes a termékek leszállításáról (a tároló raktárába történő betárolásról) az elvárható gondosság és a piacon szokásos gyakorlat szerint győződött meg, és a tárolási nyilatkozatban foglaltak alapján alapos okkal igazolta le a termékek raktárba szállítását. Ezért alaptalan az az megállítás, hogy az alperes anélkül ismerte el az adós szerződésszerű teljesítését, hogy meggyőződött volna a valóban szerződésszerű teljesítésről. Az alperes a tároló teljes bizonyító erejű magánokiratban foglalt cégszerű aláírással ellátott nyilatkozatainak kézhezvételével győződött meg arról, hogy az adott termékek a tároló raktárába kerültek, és azokat a nyári mezőgazdasági munkák megkezdéséig szakszerűen őrzik. Az alperesnek nem volt oka kételkedni abban, hogy egy eladótól különböző harmadik személy szándékosan valótlan jognyilatkozatot tesz. Nem volt ok feltételezni, hogy egy, a szállítási szerződésben nem részes, kívülálló harmadik személy írásban valótlanul nyilatkozta le, hogy a terméket a raktárába letárolta.

[93] Állította, hogy D T, Sz Zs, V-né P É T tanúk vallomása és a csatolt iratok alapján megállapítható, hogy az adós nem teljesítette a műtrágya adásvételi szerződést. Az ún.

sztornószámla, az a körülmény, hogy az adós az alperes ügyvezetőjének kárpótlást, a hiány megtérítését ajánlotta fel, alperes szerint nyilvánvalón cáfolják azt az állítást, hogy az adásvételi szerződés a műtrágya tárolónak történt átadásával teljesedésben ment volna, és azt a tároló elkülönülten tárolta és őrizte volna. A bizonyítékok egyenként és együttesen is abba az irányba mutatnak, hogy a birtokba adás az adós részéről nem történt meg már a tároló részére sem, így az a továbbiakban nem tarthatta birtokban az alperes javára az eladott dolgot, erre figyelemmel pedig nem történt meg a dolog birtokának átruházásával sem az eladó szolgáltatása, sem a dolog tulajdonjogának átszállása.

[94] Állította, hogy részéről szándékos, saját tudomású tényekkel ellentétes magatartás nem állapítható meg, míg a felülvizsgálati kérelem részletesen foglalkozott a felperesi önhibával, a károsulti közrehatással.

[95] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[96] Álláspontja szerint a másodfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűen mérlegelte, és az azokból levont következtetései, jogi álláspontja megalapozott, helytállóan végezte el valamennyi bizonyíték egyenkénti és a maguk összességében való értékelését, a rendelkezésre álló bizonyítékokból nem jutott olyan ténybeli következtetésre, amely a bizonyítékok alapján egyértelműen kizárt. A felülvizsgálati eljárásban a bizonyítás eredményének a felülmérlegelésére nincs lehetőség.

A Kúria döntése és jogi indokai

[97] A felülvizsgálati kérelem a következők szerint alapos.

[98] A Pp. 406. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálatát az ügy érdemére kiható jogszabálysértésre, illetve a Kúria közzétett határozatától jogkérdésben való eltérésre hivatkozással lehet kérni. A felülvizsgálat rendkívüli perorvoslati jellegéből következik, hogy a Kúria kizárólag a felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél által megjelölt, tartalmában is kifejtett anyagi és eljárásjogi jogszabálysértéseket vizsgálhatja. A felülbírálat tartalmi és perjogi kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg [Pp. 413. § (1) bekezdés b), c) pont].

[99] A jogerős ítélet látszólagos keresethalmazatként eshetőlegesen előterjesztett három kereset közül csak az elsődlegessel foglalkozott, és mert azt alaposnak találta, a másodlagos és a harmadlagos kereset felől nem döntött, e tárgyban – mellőzve az elsőfokú ítéletben írt indokolást – a jogi álláspontját nem fejtette ki.

[100] A Kúria rámutat, hogy a felperes által kezdeményezetten csak az alperes/vevő személyét illetően eltérést mutató, egyebekben a követelést megalapozóan azonos jogviszonyon alapuló perek indultak, amelyek egy része felülvizsgálati kérelem eredményeként a Kúria elé került. Az eltérő tartalmú elsőfokú ítéletek, az azokkal szembeni eltérő tartalmú fellebbezések nyomán meghozott jogerős ítéletek, és ebből eredően eltérő felek által előterjesztett felülvizsgálati kérelmek mikénti elbírálását a Pp. 413. § (1) bekezdés b) pontja által felállított korlátok határozták be.

[101] A jelen ügygel az elsődleges keresetet illetően analógnak minősíthető Gfv.VI.30.289/2024/7. számú ügyben a Kúria precedens jelleggel fejtette ki az álláspontját, amelyet változatlanul irányadónak tekint.

[102] A felperesnek a faktoring keretszerződésen alapuló elsődleges kereseti kérelmével szembeni alperesi védekezés az volt, hogy e szerződés alapján a felperest az általa érvényesített követelés nem illeti meg. Az elsőfokú ítélet erre a következtetésre jutott, amivel a Kúria egyetért bár eltérő indokok alapján.

[103] A felperes és az adós között a Ptk. 6:405. §-a szerinti faktoring szerződés jött létre. A jogszabály megalkotására irányuló javaslat indokolása szerint a faktoring szerződés jellegadó sajátosságának, jogcímének a kölcsön elemet tekinti, a faktoring nem más mint egy kölcsönszerződés, amelynek a specialitását az adja, hogy a hitelnyújtó esedékességkor elsőként nem az adóstól, azaz az engedményezőtől, hanem az adós kötelezettjétől lesz jogosult a követelés behajtását megkísérelni, és az adóssal szemben csak akkor léphet fel, ha a kötelezett nem teljesít.

[104] Az Alaptörvény 28. cikkének második mondata alapján a jogszabályok céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a jogszabály megalkotására vagy módosítására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni.

[105] Az adós a faktoring keretszerződés körében az alperessel szembeni követelését engedményezte a felperesre.

[106] Az eset specialitását az adja, hogy az adós felszámolási eljárás alá került. A Csődtv. jelen ügyben alkalmazandó 4/B. §-a szerint a 4/A. §-ban foglaltak irányadóak a biztosítéki célú vételi jogra, illetve jog vagy követelés biztosítéki célú átruházására is, feltéve, hogy *a)* az erre vonatkozó jogszerzési nyilatkozatot a hitelbiztosítéki nyilvántartásba bejegyezték, vagy *b)* a jogosult a vételi jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyeztette, és igazolni tudja, hogy a vételi jogot pénzbeli követelése teljesítésének biztosítékául szerződésben kötötte ki. A 4/A. § értelmében a zálogjogosult – ideértve azt az esetet is, ha a zálogjogot óvadékként alapították – a zálogjog érvényesítésével összefüggő jogait a zálogkötelezettel szemben *a)* csődeljárás esetén a csődeljárás kezdeményezésére vonatkozó értesítéstől, ilyen értesítés hiányában az ideiglenes fizetési haladék vagy a fizetési haladék közzétételétől, *b)* felszámolási eljárás esetében *ba)* a felszámolás elrendelése előtt a bíróság által a tartozás kiegyenlítésére határidőt engedélyező végzés kézhezvételétől, vagy *bb)* a rendkívüli moratórium közzétételétől, *bc)* a *ba)*, illetve a *bb)* alpont szerinti esetek hiányában a felszámolást elrendelő végzés közzétételétől nem gyakorolhatja, követeléseinek a zálogtárgyból (az óvadék tárgyából) való kielégítésére a csődeljárás, illetve a felszámolási eljárás keretében kerül sor.

[107] A perrel érintett felperesi követelést a hitelbiztosítéki nyilvántartásba bejegyezték.

[108] Ebből és a Csődtv. idézett rendelkezéséből az következik, hogy az adósnak az alperessel szemben fennálló, biztosítéki céllal átruházott követeléséből való kielégítés – miként ezt a Kúria Gfv.VI.30.289/2024/7. számú ítéletében hivatkozott a Debreceni Ítéltábla által meghozott Gf.III.30.213/2023/7. számú végzés [22] bekezdése tartalmazza – a felszámolási eljárásban történhet meg a felszámoló által.

[109] A felszámolási eljárásban a hitelező (jelen esetben a felperes) az adóssal szembeni követeléseit érvényesítheti. A felperes a perben nem az adóssal, hanem az alperessel szemben érvényesít a faktoring szerződésen alapuló, az adóst megillető vételár megfizetésére vonatkozó követelést. Az adott esetre az irányadó, hogy az adósnak az alperessel szembeni műtrágya adásvételi szerződésből eredő követelését – ha ennek feltételei fennállnak – az adós felszámolója érvényesítheti. A felperesnek a perben meghatározott, az adóssal szembeni követelését a felszámolási eljárásban kellett volna bejelentenie.

[110] A felperesnek – figyelemmel a Csődtv. hivatkozott rendelkezéseire – az alperessel szemben a faktoring szerződésen alapuló követelése nem áll fenn, és ezért a felperes keresetét az alperessel szembeni keresetőségi jog hiányában kellett elutasítani. E tárgyban a Kúria a Pp. 405. § (1) bekezdése és 364. §-a alapján alkalmazandó 341. § (3) bekezdése szerint részítélettel határozott [Pp. 424. § (3) bekezdés].

[111] A Kúria álláspontja szerint ez a levezetés egyrészt megfelel a Cstv. preambulumban írt és a törvény rendelkezésein végigvezetett, a hitelezői érdekek védelmének követelményének (az alperessel szemben esetleg fennálló követelés ne kizárólag a felperes, hanem a többi hitelező követelésének a kielégítésére is szolgáljon), másrészt az alperest védi, hogy az adott követelés esetében ne álljon fenn a kétszeres marasztalás lehetősége: egyszer a felperes irányában, másodszor a felszámoló által képviselt adós irányában.

[112] A másodlagos és harmadlagos keresetről az elsőfokú bíróság döntött, azonban a jogerős ítélet ezekről – az elsődleges keresetet illetően elfoglalt eltérő álláspontja miatt – nem határozott, nem bírálta el {jogerős ítélet [163] bekezdés}. Az elsődleges kereset elutasítása folytán a részítélet miatt folytatódó eljárásban kell a másodfokú bíróságnak a felperes fellebbezése alapján a másodlagos és harmadlagos kereset tárgyában az eljárást lefolytatni és döntést hozni. Erre tekintettel az alperesnek minden olyan érvelése, ami a szerződési konstrukcióban a felperes szerepére, az egyes adásvételi szerződésekhez kapcsolódó felperesi mulasztásokra, a saját megtévesztettségére, a kialakult helyzetért való közrehatása hiányára vonatkozik, illetve a felperesnek az ezekkel kapcsolatos ellenérvei a másodlagos és harmadlagos kereset mikénti megítélésénél kapnak jelentőséget, így ezekkel a Kúria nem foglalkozott.

[113] A Kúria a perköltséget a Pp. 341. § (3) bekezdésére visszautalva csak megállapította, annak viseléséről a pert valamennyi keresetet illetően lezáró határozatban kell dönten. A perköltség körében a Kúria a felperes oldalán az általa felszámított 519.671 forint, az alperes oldalán felszámítás hiányában a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése szerint számított 660.500 forint, áfával növelt ügyvédi munkadíjat és a megfizetett 2.800.625 forint illetéket vette számításba.

[114] A részítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés *d)* pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[115] Ptk. 6:405. §

[116] Csődtv. 4/A. §, 4/B. §-a

A döntés elvi tartalma

[117] A faktoring szerződés felszámolás alá került adósának a vele szerződéses viszonyban lévő kötelezettel szemben fennálló, a faktorra biztosítéki céllal átruházott követeléséből való kielégítés nem érvényesíthető a faktor által közvetlenül, hanem a felszámolási eljárásban a felszámoló által történhet meg.

Budapest, 2025. szeptember 10.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Madarász Anna s.k. előadó bíró Dr. Farkas Antónia
s.k. bíró Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró Dr. Tibold Ágnes s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő